

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2014 m. vasario 5 d.
(OR. en)

6113/14
ADD 10

JAI 61
GENVAL 6

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2014 m. vasario 3 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generaliniam sekretoriui Uwe CORSEPIUSUI
Komisijos dok. Nr.:	COM(2014) 38 final Annex 10
Dalykas:	ES kovos su korupcija ataskaitos PRIEDAS. PRANCŪZIJA

Delegacijoms pridedamas Komisijos dokumentas COM(2014) 38 final Annex 10.

Pridedama: COM(2014) 38 final Annex 10

Bruselis, 2014 02 03
COM(2014) 38 final

ANNEX 10

PRIEDAS

PRANCŪZIJA

prie

ES kovos su korupcija ataskaitos

PRANCŪZIJA

1. IŽANGA. PAGRINDINIAI ASPEKTAI IR APLINKYBĖS

Kovos su korupcija sistema

Strateginis požiūris. Nors Prancūzija neturi nacionalinės kovos su korupcija strategijos, Prancūzijos nacionaliniai teisės aktai apima labai įvairius klausimus, susijusius su kova su korupcija. Su korupcija susijusios problemos ypač išryškėjo pastaraisiais metais. 2012 m. liepos mėn., po to, kai Prezidento rinkimų metu buvo iškelti įtarimai korupcija, buvo įsteigtas vadinamasis Jospino komitetas, kurio užduotis buvo parengti etinių viešojo gyvenimo standartų reformą. Tam, kad būtų sprendžiamos to, kas buvo įvardyta kaip „pasitikėjimo krizė“¹, problemos, Jospino komitetas rekomendavo nemažai priemonių, įskaitant prezidento imuniteto apribojimą, griežtesnes politinių partijų ir rinkimų kampanijų finansavimo taisykles, politikų galimybės vienu metu užimti kelias pareigas apribojimą, interesų konflikto prevencijos strategijos plėtotę. 2013 m., atsižvelgiant į šias rekomendacijas, buvo pateikta nemažai pasiūlymų dėl teisės aktų. Vyriausybė taip pat pasiūlė pradėti išsamią teismų (įskaitant prokuratūros) sistemos reformą, tačiau 2013 m. viduryje diskusijos buvo sustabdytos².

Teisinė sistema. Prancūzija, atsižvelgusi į Europos Tarybos Valstybių prieš korupciją grupės (GRECO) ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) rekomendacijas, 2007 m. įgyvendino plataus užmojo teisėkūros reformą. Vykdam šią reformą priimtas naujas Kovos su korupcija įstatymas³, kurį daugiausia sudaro baudžiamosios nuostatos. Įstatymu nustatytos septynios naujos su korupcija susijusios veikos, išplėtos ankstesnių veikų apibrėžtys, ypač dėl prekybos poveikiu ir dėl veikos, susijusios su teisėjais ir teisminių institucijų darbuotojais, juo taip pat suteikiamas leidimas tiriant korupcinio pobūdžio veikas taikyti specialias tyrimų technikas. EBPO, GRECO ir Jungtinės Tautos, nors ir palankiai vertina reformas, rekomenduoja tolesnius pakeitimus, įskaitant platesnę prekybos poveikiu apibrėžtį, kai kalbama apie užsienio valstybių pareigūnus ir užsienio parlamentų narius, taip pat pailginti kyšininkavimo ir prekybos poveikiu senaties terminus ir persvarstyti taisykles dėl jurisdikcijos⁴. Pastarojo meto teisėkūros reformos rodo naują požiūrį, jos apima neseniai

1 Commission de rénovation et de déontologie de la vie publique: Pour un renouveau démocratique. (2012) p. 3, <http://www.commission-rdvp.gouv.fr/>.

2 <http://www.vie-publique.fr/actualite/panorama/texte-discussion/projet-loi-constitutionnelle-portant-reforme-du-conseil-superieur-magistrature.html>.

3 Loi no. 2007-1598 du 13 novembre 2007 relative à la lutte contre la corruption, <http://www.textes.justice.gouv.fr/lois-et-ordonnances-10180/loi-relative-a-la-lutte-contre-la-corruption-13707.html>.

4 GRECO (2011 m.), trečiasis vertinimo etapas. Prancūzijos atitikties ataskaita, Inkriminavimas ir partijų finansavimo skaidrumas, 2011 m. balandžio mėn., p. 6.; EBPO ataskaita, <http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/Francephase3reportEN.pdf> ir Jungtinių Tautų konvencijos prieš korupciją įgyvendinimo ataskaita, santrauka (Prancūzija), patvirtinta Įgyvendinimo peržiūros grupės (angl. Implementation Review Group), trečioji sesija, Viena, 2012 m. birželio 18–22 d, CAC/COSP/IRG/I/1/1/Add.3, <http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/18-22June2012/V1187226e.pdf>.

priimtus įstatymus dėl interesų konfliktų⁵ ir nuostatas dėl labiau sutelktos kovos su finansiniais nusikaltimais (šios nuostatos buvo priimtos 2013 m. lapkričio mėn.)⁶.

Institucinė sistema. 1993 m. metais įsteigta Centrinė korupcijos prevencijos tarnyba (SCPC)⁷ analizuoja korupcijos Prancūzijoje duomenis ir koordinuoja prevencines priemones⁸. Ši Teisingumo ministerijai pavaldi tarnyba, kuriai vadovauja teisėjas, pristato esamą korupcijos padėtį, atkreipia dėmesį į paskirus probleminius klausimus ir savo metinėje veiklos ataskaitoje teikia rekomendacijas. Nors SCPC dedamos pastangos yra vertingos, duomenys apie korupcijos tinklų mastą ir korupcijos incidentus nėra sistemiskai renkami. Be to, daugybėje institucijų nėra struktūrų, kurios padėtų nustatyti korupcijos atvejus⁹. Per pastaruosius metus buvo pateikti keli šios tarnybos veiklos peržiūros ir kompetencijų plėtros planai. Pati SCPC nurodo, kad jos įgaliojimų jau nepakanka, kad šiuo metu būtų galima spręsti su korupcijos prevencija susijusias problemas, kad ir kokios jos būtų – viešojo ar privačiojo, nacionalinio ar tarptautinio pobūdžio¹⁰. Jungtinių Tautų Kovencijos dėl kovos su korupcija (UNCAC) ataskaitoje dėl Prancūzijos rekomenduojama ištirti galimybę SCPC teikti anoniminius pranešimus apie įtarimus korupcija, taip pat sudaryti sąlygas fiziniams ir juridiniams asmenims įtarimų atveju konsultuotis su SCPC ar panašiomis tarnybomis¹¹. SCPC negali nagrinėti įtarimų ar atitaisyti pranešėjo galimai patirtos žalos.

Apklausa

Nuomonių tyrimai. 2013 m. atlikto specialiojo „Eurobarometro“ duomenimis, 68 proc. respondentų korupciją laiko plačiai paplitusia problema Prancūzijoje (ES vidurkis – 76 proc.). Be to, 62 proc. jų teigia, kad vienintelis būdas sėkmingai užsiimti verslu – turėti politinių ryšių (ES vidurkis – 56 proc.), o 58 proc. respondentų mano, kad politikų kyšininkavimas ir piktnaudžiavimas įgaliojimais siekiant asmeninės naudos yra plačiai paplitęs (ES vidurkis – 56 proc.)¹².

Korupcijos patirtis. Remiantis 2013 m. atlikto specialiojo „Eurobarometro“ duomenimis, tik 6 proc. atsakiusių prancūzų teigė, kad korupcija turi įtakos jų kasdieniam gyvenimui (ES vidurkis – 26 proc.), o 2 proc. nurodė, kad jų buvo paprašyta duoti kyšį arba buvo tikimasi, kad jie kyšį duos (ES vidurkis – 4 proc.)¹³.

5 Loi organique et loi ordinaire du 11 octobre 2013 relatives à la transparence de la vie publique.

6 Loi 2013/1117 du 6 décembre 2013 relative à la lutte contre la fraude fiscale et la grande délinquance économique et financière. JORF n°0284 du 7 décembre 2013 page 19941.

7 Loi n° 93-122 du 29 janvier 1993 relative à la prévention de la corruption et à la transparence de la vie économique et des procédures publiques, dont les modalités d'application ont été fixées par le décret n° 93-232 du 22 février 1993.

8 <http://www.archives-judiciaires.justice.gouv.fr/index.php?rubrique=10774&ssrubrique=10832>.

9 Žr. 2011 m. ataskaitą „Rapport du Service central de prévention de la corruption“, p. 17 (originalas prancūzų kalba), <http://www.justice.gouv.fr/publications-10047/autres-rapports-dactivite-10287/rapport-du-service-central-de-prevention-de-la-corruption-2011-24367.html>.

10 Žr. SCPC 2011 m. ataskaitą; šie klausimai plačiau aptariami p. 9–10.

11 Jungtinių Tautų konvencijos prieš korupciją įgyvendinimo ataskaita, santrauka (Prancūzija), parengta Įgyvendinimo peržiūros grupės (angl. Implementation Review Group), trečioji sesija, Viena, 2012 m. birželio 18–22 d.; CAC/COSP/IRG/I/1/1/Add.3, <http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/18-22June2012/V1187226e.pdf>.

12 2013 m. specialioji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 397.

13 2013 m. specialioji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 397.

Verslo tyrimai. 73 proc. apklaustų administracijos darbuotojų¹⁴ ir 75 proc. apklaustų prancūzų¹⁵ manė, kad favoritizmas ir korupcija Prancūzijoje kliudo verslui konkuruoti (ES vidurkis – 69 proc.). 59 proc. Prancūzijos verslininkų (ES vidurkis – 43 proc.) teigia, kad jų įmonei užsiimant verslu korupcija kelia problemų¹⁶. Pagal 2013–2014 m. Pasaulio ekonomikos forumo Pasaulinio konkurencingumo ataskaitą, Prancūzijai tenka 23 vieta iš 152 šalių¹⁷.

Konktekstas

Privatusis sektorius. Prancūzija tinkamai perkėlė Pamatinio sprendimo 2003/568/TVR nuostatas dėl aktyviosios ir pasyviosios korupcijos privačiame sektoriuje, taip pat dėl fiziniams ir juridiniams asmenims taikomų nuobaudų¹⁸. Kalbant apie juridinių asmenų atsakomybę, už korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas teisės aktais numatyta ir administracinė, ir baudžiamoji atsakomybė. Juridiniams asmenims taikomos nuobaudos – nuo piniginių baudų iki teisės užsiimti atitinkama veikla, susijusia su įvykdyta nusikalstama veikla, atėmimo. Didžiausia bauda, kurią galima skirti ir fiziniams, ir juridiniams asmenims, suma padidinta iki 1 mln. EUR¹⁹. Anksčiau, 2012 m. paskelbtoje UNCAC apžvalgoje padaryta išvada, kad praktiškai juridiniams asmenims skiriamos baudos ir toliau liko nedidelės, todėl rekomenduojama persvarstyti didžiausias baudų ribas²⁰.

Pranešimas apie pažeidimus. 2007 m. Kovos su korupcija įstatymu Darbo kodekstas papildytas nuostatomis dėl privačiojo sektoriaus darbuotojų ir pagal sutartį dirbančių darbuotojų, laisva valia pranešančių apie korupciją, apsaugos²¹. Jei darbdavys skiria drausminę nuobaudą, turi būti įrodyta, kad nuobauda nėra susijusi su pranešimu. Vis dėlto nėra jokių konkrečių nuostatų, kuriomis būtų saugomi valstybinio sektoriaus pranešėjai, taip pat Darbo kodekse nėra nuostatų dėl praktinio apsaugos įgyvendinimo. 2011 m. metinėje ataskaitoje SCPC buvo išsakyta reikalavimas nustatyti konkrečias teises ir praktines priemones²². Neseniai Viešojo gyvenimo skaidrumo įstatymu nustatytas draudimas pranešėjus atleisti iš darbo viešojoje administracijoje²³.

Lobistinės veiklos skaidrumas nacionalinėje teisėje nėra aiškiai reglamentuojamas; valstybės pareigūnai neprivalo įregistruoti savo ryšių su lobistais ar apie juos pranešti. Vis dėlto 2009 m. Prancūzijos Parlamentas priėmė taisykles, pagal kurias viešajame registre

14 2013 m. greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 347.

15 2013 m. specialioji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 397.

16 2013 m. greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 347.

17 http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf.

18 KOM(2011) 309 galutinis, 2011 m. birželio 6 d. antroji pamatinio sprendimo 2003/568/JVR įgyvendinimo ataskaita, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/organized-crime-and-human-trafficking/corruption/docs/report_corruption_private_sector_en.pdf.

19 Loi 2013/1117 du 6 décembre 2013 relative à la lutte contre la fraude fiscale et la grande délinquance économique et financière. JORF n°0284 du 7 décembre 2013.

20 Įgyvendinimo peržiūros grupės (angl. Implementation Review Group) patvirtinta santrauka (Prancūzija), trečioji sesija, Viena, 2012 m. birželio 18–22 d.; CAC/COSP/IRG/I/1/1/Add.3:

<http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/WorkingGroups/ImplementationReviewGroup/18-22June2012/V1187226e.pdf>.

21 Darbo kodekso L.1161-1 straipsnis.

22 <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/124000499/0000.pdf>, p. 163.

23 „Dispositive d’alerte éthique“, Loi n° 2013-907 du 11 octobre 2013 relative à la transparence de la vie publique, Article 25, e <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000028056315>

galima užsiregistruoti savo noru. Senatas yra numatęs panašias priemones. Iki 2013 m. pabaigos Parlamento sąraše buvo įregistruoti apie 250 lobistai²⁴, kiek daugiau nei 100 – Senato sąraše²⁵, nors tai neatspindi realaus lobistinės veiklos masto Prancūzijoje.

2. DALYKINĖS SRITYS

Viešieji pirkimai

2011 m. viešųjų darbų, prekių ir paslaugų pirkimai Prancūzijoje sudarė 18,5 proc. BVP²⁶. Oficialiajame leidinyje paskelbtų kvietimų teikti pasiūlymus vertė, apskaičiuota kaip visų viešiesiems darbams, prekėms ir paslaugoms tenkančių išlaidų procentinė dalis, 2010 m. sudarė 18,3 proc.²⁷

2013 m. „Eurobarometro“ verslo įmonių korupcijos tyrimo duomenimis²⁸, 50 proc. respondentų mano, kad korupcija nacionalinių valdžios institucijų valdomų viešųjų pirkimų srityje yra plačiai paplitusi, o 51 proc. tą patį teigia dėl vietos valdžios valdomų viešųjų pirkimų. Prancūzijos respondentai nurodė, kad viešųjų pirkimų procedūrose ypač paplitę tokie veiksmai: konkurso dalyvių tarpusavio susitarimai dėl teikiamų pasiūlymų (55 proc.) (ES vidurkis – 52 proc.), interesų konfliktas pasiūlymų vertinimo metu (53 proc.) (ES vidurkis – 54 proc.), neaiškūs atrankos arba vertinimo kriterijai (50 proc.) (ES vidurkis – 51 proc.), piktnaudžiavimas derybų procedūromis (49 proc.) (ES vidurkis – 47 proc.), techninės sąlygos pritaikomos konkrečioms bendrovėms (47 proc.) (ES vidurkis – 57 proc.), piktnaudžiavimas neatidėliotinumą pagrindais, kad būtų galima išvengti konkursinių procedūrų (46 proc.) (ES vidurkis – 46 proc.), konkurso dalyvių įtraukimas į techninių sąlygų rengimą (41 proc.) (ES vidurkis – 48 proc.) ir sutarties sąlygų pakeitimai sudarius sutartį (41 proc.) (ES vidurkis – 44 proc.). Nors šie tyrimo rezultatai nebūtinai tiesiogiai susiję su korupcija, jie atskleidžia rizikos veiksnius, dėl kurių didėja korupcijos rizika viešojo pirkimo procedūrų srityje. Jie rodo, kad dažniausi su viešaisiais pirkimais susiję rizikos faktoriai yra prekyba poveikiu ir interesų konfliktai.

Nuo 2012 m. sausio 1 d. reikalaujama, kad perkančiosios organizacijos visais pirkimų, kurių vertė yra 90 000 EUR ar daugiau, atvejais, priimtų e. pasiūlymus ir e. paraiškas; e. viešieji pirkimai yra svarbi prevencijos priemonė, labai padedanti sumažinti korupcijos riziką ir dar labiau patobulinti kontrolės mechanizmus²⁹. Be to, Baudžiamajame kodekse yra konkreti nuostata dėl viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimų, įvardijamų kaip *délit de favoritisme*, kriminalizavimo³⁰. Remiantis teismų praktika, už viešųjų pirkimų taisyklių pažeidimus, kurių negalima kvalifikuoti kaip korupcinės nusikalstamos veikos, vis viena gali būti baudžiama kaip už *délit de favoritisme*³¹. Tačiau SCPC pažymėjo, kad 2007–2010 m. pagal šią nuostatą nė vienas asmuo neatliko įkalinimo bausmės; buvo paskelbti 25 apkaltinamieji nuosprendžiai

24 ASSEMBLEE NATIONALE (2012), Viešasis lobistų registras, <http://www.assemblee-nationale.fr/representants-interets/liste.asp>.

25 Senatas: Viešasis lobistų registras (2012), http://www.senat.fr/role/groupes_interet.html.

26 Šie skaičiai svyravo nuo 17,7 proc. 2007 m. iki 18,9 proc. 2010 m. Žr.

http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/modernising_rules/public-procurement-indicators-2011_en.pdf.

27 http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/indicators2010_en.pdf.

28 2013 m. specialioji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 397.

29 2012 m. metinė viešųjų pirkimų įgyvendinimo ataskaita, SWD(2012) 342 final:

http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/implementation/20121011-staff-working-document_en.pdf.

30 Apie interesų konfliktus ir korupciją žr. Prancūzijos baudžiamojo kodekso str. 432-11–13; 433-1; apie favoritizmą žr. str. 432-14.

31 Code pénal Article 432-14.

su įkalinimo bausme nuosprendžio vykdymą atidedant, o 20 bylų buvo skirtos baudos. Šių baudų suma svyravo nuo 2 333 iki 5 333 EUR³².

Šių teisės aktų taikymo gairės jau yra parengtos. 2009 m. pabaigoje Ekonomikos ir finansų ministerija paskelbė Viešųjų pirkimų kodekso gerosios praktikos vadovą³³. 2012 m. buvo paskelbtas tarpžinybinis Gerosios praktikos aplinkraštis³⁴, kuriame išaiškinta teisės aktų taikymo sritis, procedūros rengimas ir įgyvendinimas, viešųjų pirkimų vykdymas ir perkančiosioms organizacijoms taikoma tvarka.

Vis dėlto SCPC įvardijo konkrečią korupcijos riziką viešųjų pirkimų procesų, vykdomų vietos lygiu, srityje, ir atkreipė dėmesį į nemažai bylų, kai aukšti pareigūnai, įskaitant vietos ir regionų administracijos vadovus, dėl viešųjų pirkimų pažeidimų buvo nuteisti už korupciją³⁵. Kalbant apie prevenciją, vietos lygmens viešųjų pirkimų kontrolės mechanizmai dar nėra pakankamai stiprūs ir visoje šalyje jie taikomi nenuosekliai, todėl juos reikėtų tobulinti.

Interesų konfliktai ir turto deklaravimas

2010 m. ir 2011 m. metinėse ataskaitose SCPC pateikė visų su interesų konfliktais susijusių aspektų analizę bei išvadą, kad galimybė vienu metu eiti kelias pareigas yra vienas pagrindinių korupciją skatinančių veiksnių³⁶. 2012 m. Jospino komitetas atkreipė dėmesį į būtinybę interesų konfliktų problemą spręsti griežčiau ir tam taikyti išsamią strategiją³⁷. Šiuo metu apie 70–80 proc. išrinktų parlamentarų eina dar bent vienas pareigas (ši praktika Prancūzijos teisei neprieštaruja³⁸).

Bet koks neteisėtas interesas veikia, kuriai vadovauja ar kurią prižiūri atitinkamas valstybės pareigūnas (įskaitant išrinktuosius atstovus valstybės ir vietos lygmeniu), laikomas nusikalstama veika³⁹. Remiantis SCPC duomenimis, 2009 m. apkaltinamieji nuosprendžiai paskelbti 42 bylose, o 2010 m. – bent 28 bylose (rengiant SCPC ataskaitą buvo prieinami ne visi duomenys). Remiantis turimais daliniais 2010 m. duomenimis, 13 apkaltinamųjų nuosprendžių atveju numatyta įkalinimo bausmė nuosprendžio vykdymą atidedant, o devyniais atvejais skirtos 2 167–5 400 EUR dydžio baudos⁴⁰. Tam tikru mastu kriminalizuota darbuotojų perėjimo iš viešojo sektoriaus į privatųjį (ir atvirkščiai) praktika, kadangi valstybės pareigūnams nustatyta privaloma trejų metų veiklos pertrauka, t. y. per tą laikotarpį jie neturi teisės įsidarbinti privačiose įmonėse, su kuriomis jie sudarė sutartis, ar įmonėse, kurias prižiūrėjo eidami valstybės tarnybą⁴¹. Apkaltinamieji nuosprendžiai už tokias veikas skelbiama retai; SCPC duomenimis, 2009 m. toks nuosprendis paskelbtas tik vienoje byloje⁴².

32 <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/124000499/0000.pdf>.

33 <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000021570204>, Circulaire du 29 décembre 2009 relative au Guide de bonnes pratiques en matière de marchés publics.

34 <http://legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000025364925&fastPos=1&fastReqId=997275869&categorieLien=id&oldAction=rechTexte>.

35 <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/124000499/0000.pdf>.

36 <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/124000499/0000.pdf>, p. 77.

37 „Notre pays doit, pour toutes ces raisons, rompre avec sa vieille habitude du cumul des mandats.“ „Il est nécessaire de mettre en œuvre une stratégie globale de prévention des conflits d'intérêts, afin de garantir un exercice exemplaire des responsabilités publiques et de renforcer la confiance des citoyens dans leurs institutions.“ Commission de rénovation et de déontologie de la vie publique: Pour un renouveau démocratique. 2012 p. 54. et seq.; and p. 122. Dar žr. 15, 20 ir tolesnius pasiūlymus, <http://www.commission-rdvp.gouv.fr/>.

38 Tikslūs skaičiai pateikiami dokumente Commission de rénovation et de déontologie de la vie publique: Pour un renouveau démocratique. 2012 p. 58, <http://www.commission-rdvp.gouv.fr/>.

39 Baudžiamojo kodekso str. 432-12.

40 <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/124000499/0000.pdf>, p. 33.

41 Baudžiamojo kodekso str. 423-13.

42 <http://www.ladocumentationfrancaise.fr/var/storage/rapports-publics/124000499/0000.pdf>, p. 34.

Prancūzija taip pat kriminalizavo vadinamąjį neteisėtą praturtėjimą tam tikromis aplinkybėmis: neteisėtas praturtėjimas reiškia sukauptą turtą ar gyvenimo būdą, kurio kilmės ar pagrindo neįmanoma pagrįsti, be to, atitinkamas asmuo nuolat palaiko ryšius su rimtą kriminalinį nusikaltimą įvykdžiusiu asmeniu. Šios veikos atveju skiriama trejų metų įkalinimo bausmė ir 75 000 EUR bauda⁴³. Nuo 1988 m. prokuratūrai buvo pateikta 12 neteisėto praturtėjimo bylų, tačiau visose jų kaltinamieji buvo išteisinti⁴⁴.

2013 m. rugsėjo viduryje Nacionalinė Asamblėja priėmė interesų konfliktus reglamentuojančių teisės aktų rinkinį⁴⁵. Nacionalinė Asamblėja taip pat priėmė du įstatymus dėl draudimo vienu metu eiti kelias pareigas (pranc. *non-cumul des mandats*)⁴⁶. Be to, viešosios administracijos ministras paskelbė apie įstatymo dėl valstybės tarnautojų pareigų projektą. Šiuo įstatymu visų pirma siekiama geriau kontroliuoti darbuotojų perėjimo iš viešojo sektoriaus į privatųjį (ir atvirkščiai) praktiką⁴⁷.

Šiuo metu vykdoma esminė interesų ir turto deklaravimo sistemos reforma. Prancūzijoje veikia turto deklaravimo sistema, privaloma, be kita ko, kandidatams į prezidentus, vyriausybės, Senato, Nacionalinės Asamblėjos, Prancūzijos siunčiamus Europos Parlamento narius, regionų tarybų, bendrųjų tarybų pirmininkus, kitiems renkamiems vietos valdžios institucijų pareigūnams, ypač tiems, kuriems suteiktas specialus statusas; pastaruoju metu reikalavimas deklaruoti turtą pradėtas taikyti valstybinių įmonių vadovams. Pagal šiuos naujus teisės aktus iki 2014 m. vasario 1 d. renkami pareigūnai privalo pateikti abi deklaracijas⁴⁸. Vis dėlto į šias deklaracijas neįtraukiami duomenys apie jų šeimos ar šeimos narių valdomą turtą⁴⁹. Po 2011 m. reformos⁵⁰ klaidingos deklaracijos pateikimas laikomas nusikalstama veika. Politikos finansinio skaidrumo komisija (CTFVP) naujausioje veiklos ataskaitoje paragino padidinti jos su tyrimais susijusius įgaliojimus, pavyzdžiui, jei asmuo atsisako greitai pateikti informaciją apie sumokėtus mokesčius, leisti jai skirti finansines sankcijas⁵¹. Vadovaujantis 2013 m. Viešojo gyvenimo skaidrumo aktu, CTFVP pakeitė nepriklausoma, už deklaracijų skaidrumą atsakinga tarnyba *Haute autorité pour la transparence de la vie publique*.⁵²

Kyšininkavimas užsienyje

Nors Prancūzijos valdžios institucijos turi patirties nagrinėti didelio atgarsio sulaukusias bylas Prancūzijoje, mažiau žinoma apie kovą su korupcija, susijusia su tarptautinėmis verslo operacijomis. SCPC ir EBPO Kovos su kyšininkavimu darbo grupė paragino dėti daugiau

43 Baudžiamojo kodekso str. 321-6., nustatyta 2006 m. sausio 23 d. įstatymu Nr. 2006-64.

44 CTFVP (2012) 15ème Rapport annuel, op. cit., p. 6.

45 Loi organique et loi ordinaire du 11 octobre 2013 relatives à la transparence de la vie publique.

46 http://www.assemblee-nationale.fr/14/dossiers/non-cumul_executif_local_depute_senateur.asp#non-cumul_executif_local_depute_europeen.

47 Projet de loi relatif à la déontologie et aux droits et obligations des fonctionnaires Ministère de la fonction publique, http://www.fonction-publique.gouv.fr/files/files/statut_et_remunerations/statut_general/pdf/deontologie-projet-de-loi.pdf.

48 Loi n° 2013-907 and loi organique n° 2013-906 du 11 octobre 2013 relative à la transparence de la vie publique.

49 Décision n° 2013-676 DC du 9 octobre 2013.

50 2011 m. balandžio 14 d. įstatymas Nr. 2011-410,

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000023877019&dateTexte=&categorieLien=id> ir

2011 m. balandžio 14 d. įstatymas Nr. 2011-412 dėl Rinkimų kodekso nuostatų supaprastinimo ir politikos finansinio skaidrumo,

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000023877131&dateTexte=&categorieLien=id>.

51 Commission pour la transparence financiere de la vie politique; 15ème Rapport annuel, 2012 m. sausio 25 d., OL, p. 11, http://www.commission-transparence.fr/rapports/15iemeRapport_joe_20120125.pdf.

52 Loi organique et loi ordinaire du 11 octobre 2013 relatives à la transparence de la vie publique.

pastangų, kad būtų užkirstas kelias korupcijai tarptautinių verslo operacijų, kurias vykdo privačios ir valstybinės įmonės, srityje⁵³.

EBPO išreiškė susirūpinimą dėl tarptautinio masto korupcinių nusikalstamų veikų ir pabrėžė, kad 2000–2012 m. pradėti tik 33 tyrimai, o tai „mažas skaičius, palyginti su Prancūzijos ekonomikos dydžiu ir atsižvelgiant į tai, kad Prancūzijos įmonės nėra apsaugotos nuo tarpvalstybinio kyšininkavimo“. EBPO taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad teismai apkaltinamuosius nuosprendžius paskelbė „labai nedaugelyje bylų dėl užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimo“, konkrečiai – penkiose bylose; vienoje iš jų šiuo metu nagrinėjamas apeliacinis skundas⁵⁴. Be to, EBPO atkreipė dėmesį, kad baudmės neatrodo esančios veiksmingos, proporcingos ar atgrasomos. Pavyzdžiui, tais atvejais, kai apkaltinamieji nuosprendžiai priimti dėl fizinių asmenų, skirtos įkalinimo baudmės nuosprendžio vykdymą atidedant ir baudos, kurių dydis neviršijo 10 000 EUR⁵⁵. Vis dėlto pastaruoju metu kyšininkavimo užsienyje tyrimų srityje paskiekta pažangos: byla dėl Jungtinių Tautų programos „Nafta už maistą“ (angl. *Oil-for-Food*) Irake buvo perduota teismui, kitoje byloje ikiteisminiai tyrimai dėl kaltinimų kyšininkavimu siekiant sudaryti gynybos sutartis pasiekė naują etapą⁵⁶.

EBPO įvardijo kelias galimas šių trūkumų pagrindines priežastis. Pavyzdžiui, Prancūzija korupcinių nusikalstamų veikų atveju jurisdikciją turi tik tuo atveju, jei pažeidėjas ar nukentėjęsysis yra Prancūzijos pilietis. Be to, veika turi būti laikoma pažeidimu ir Prancūzijoje, ir šalyje, kurioje ji buvo įvykdyta. EBPO abipusio baudžiamumo reikalavimą laiko esmine baudžiamojo persekiojimo kliūtimi⁵⁷. Kalbant materialinės teisės sąvokomis, EBPO laikosi nuomonės, kad sąvokos „užsienio valstybės pareigūnas“ apibrėžtis yra pernelyg siaura; padėti galima ištaisyti, pavyzdžiui, kaip pažeidimą įvardijant ir prekybą poveikiu. EBPO taip pat nustatė, kad juridinių asmenų baudžiamąją atsakomybę galima apeiti, pasitelkus tarpininkus (įskaitant susijusius juridinius asmenis). Galiausiai EBPO nurodė nemažai keblumų, su kuriais dėl ribotos prieigos prie įslaptintos informacijos prokuratūros susidūrė bylose, susijusiose su gynybos sektoriumi.

Patraukimas atsakomybėn už korupciją

-
- 53 3 etapo EBPO Kovos su kyšininkavimu konvencijos įgyvendinimo Prancūzijoje ataskaita, 2012 m. spalio mėn., Rekomendacijos Prancūzijai ir tolesni veiksmai, § 183: „Vis dėlto darbo grupei susirūpinimą kelia tai, kad Prancūzijoje per dvylika metų, kai atitinkama pradėta laikyti nusikalstama, priimta labai nedaug apkaltinamųjų nuosprendžių dėl užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimo – iš viso jų priimta penki, ir tik viename iš jų (dėl kurio pateikta apeliacija) nustatyta juridinio asmens atsakomybė. Kadangi Prancūzijos įmonės turi didelę įtaką tarptautinei ekonomikai, Prancūzijai ypač gresia didelė užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimo rizika. Darbo grupei ypač didelį susirūpinimą kelia tai, kad nors užsienyje teismai yra priėmę sprendimus bylose, kurių šalys buvo tam tikros Prancūzijos įmonės, neatrodo, kad Prancūzija tokiose bylose būtų ėmusi baudžiamojo persekiojimo veiksmų taip griežtai, kaip iš jos būtų galima tikėtis“.
- 54 3 etapo EBPO Kovos su kyšininkavimu konvencijos įgyvendinimo Prancūzijoje ataskaita, 2012 m. spalio mėn., Rekomendacijos Prancūzijai ir tolesni veiksmai (2012 m.).
- 55 3 etapo EBPO Kovos su kyšininkavimu konvencijos įgyvendinimo Prancūzijoje ataskaita, 2012 m. spalio mėn., § 10. Dėl bylos, kurioje viena iš šalių yra juridinis asmuo, pateikta apeliacija, todėl nei nuosprendis, nei sankcijos nėra galutiniai.
- 56 Organizacijos Transparency International ataskaita dėl EBPO Kovos su kyšininkavimu konvencijos vykdymo užtikrinimo, http://www.transparency.org/whatwedo/pub/exporting_corruption_country_enforcement_of_the_oecd_anti_bribery_convention.
- 57 3 etapo EBPO Kovos su kyšininkavimu konvencijos įgyvendinimo Prancūzijoje ataskaita, 2012 m. spalio mėn., Rekomendacijos Prancūzijai ir tolesni veiksmai (2012 m.).

Organizacija *Transparency International* Prancūzijos nacionalinės atsparumo korupcijai sistemos tyrime atkreipia dėmesį, kad apskritai Prancūzijos teisėsaugos pareigūnai yra gerai parengti, jų sąžiningumo lygis yra palyginti aukštas⁵⁸. Vis dėlto esama pavienių korupcijos atvejų, kurių dalyviai yra aukšto rango policijos pareigūnai. Siekiant į vieną centrą sutelkti informaciją ir koordinuoti kovos su korupcija veiksmus, 2004 m. įsteigta Centrinė kovos su korupcija grupė (BCLC)⁵⁹. Ją sudaro nacionalinės policijos ir žandarmerijos, taip pat Ekonomikos ministerijos darbuotojai. Joje lengviau dalytis patirtimi ir techninėmis žiniomis, paprasčiau gauti prieigą prie skirtingų valdžios institucijų duomenų bazių. Mokslinių tyrimų duomenimis, kai kurie regionai dėl korupcijos ir organizuoto nusikalstamumo susiduria su ypatingais sunkumais, o vietos valdžios institucijos sulaukė Teisingumo ministerijos paramos⁶⁰.

Pastaraisiais metais buvo iškelta aukšto lygio bylų, vyko tyrimų ir baudžiamųjų persekiojimų dėl kaltinimų korupcija, neteisėto partijų finansavimo ir favoritizmo⁶¹. Tai, kad tokie tyrimai vyksta, yra ženklas pastangų, dedamų siekiant nustatyti, persekioti ir priimti sprendimus bylose net tada, kai į veikas įsitraukę aukšto lygio sprendimų priėmėjai. Tai iš dalies yra susiję su tokiais iniciatyvomis kaip BCLC, taip pat su Prancūzijoje galiojančia nepriklausomų tyrimus atliekančių teisėjų sistema. Be to, egzistuoja mechanizmai ir struktūros, skirti pakankamai prokurorų ir teisėjų specializacijai užtikrinti, kad jie galėtų nagrinėti korupcijos bylas.

Geroji praktika. JIRS – „Juridictions interrégionales spécialisées“

Aštuoniuose tarpregioniniuose specializuotuose teismuose (JIRS), įsikūrusiuose Paryžiuje, Lione, Marselyje, Lilyje, Rene, Bordo, Nansi ir For de Franse, dirba prokurorai ir tyrimus atliekantys teisėjai. Jie specializuojasi organizuoto ir finansinio nusikalstamumo srityse, tačiau taip pat dirba su sudėtingomis bylomis, kurias nagrinėjant reikalingos specialios žinios. JIRS yra atsakingi už tyrimą, baudžiamąjį persekiojimą, preliminarius tyrimus ir sprendimus pačiose sudėtingiausiose bylose, jų darbuotojai pasitelkia naujoviškas tyrimo technikas, pavyzdžiui, infiltraciją, pokalbių pasiklausymą ir jungtines tyrimo komandas iš kelių šalių. Teisėjams talkina techninius klausimus išmanantys specialistai. Tai ir ekspertai iš privačiojo sektoriaus (apskaitos ekspertai ir pan.), ir iš viešojo sektoriaus (mokesčių inspektoriai, muitinių pareigūnai, Prancūzijos banko tarnautojai ir pan.).

2013 m. Nacionalinė Asamblėja priėmė įstatymą, kuriuo įsteigiama specializuota finansų srities prokuroro tarnyba, turinti nacionalinę jurisdikciją korupcijos ir svarbiose mokesčio sukčiavimo bylose⁶². Pagal šį įstatymą specializuotas nacionalinis finansų srities prokuroras skiriamas septynerių metų kadencijai, jo veiklą koordinuoja generalinis prokuroras.

58 http://issuu.com/transparencyinternational/docs/2011_nisfrance_en?e=2496456/3025518.

59 Numatyta, kad įgyvendinus reformą, ši grupė bus Office central de lutte contre la corruption et la fraude fiscale dalis. Žr. *Projet de loi relatif à la lutte contre la fraude fiscale et la grande délinquance économique et financière*.

60 Europos Komisijos Teisingumo, laisvės ir saugumo generalinio direktorato užsakytas Demokratijos studijų centro (angl. Center for the Study of Democracy) 2010 m. atliktas tyrimas „Organizuoto nusikalstamumo ir korupcijos ryšiai“. Teisingumo ministras, paskatintas padidėjusio organizuoto nusikalstamumo, 2012 m. lapkričio 26 d. paskelbė apie naujas visuotines kovos su nusikalstamumu Korsikoje politikos priemones, įskaitant kovos su ekonominiais ir finansiniais nusikaltimais priemones.

61 Pavyzdžiui, trims Prancūzijos prezidentams iš eilės dėl kaltinimų korupcija panaudotos tyrimo priemonės. Vieno buvusio prezidento byloje dėl kaltinimų korupcija pirmosios instancijos teismas priėmė apkaltinamąjį nuosprendį; šis asmuo sutiko atlyginti žalą.

62 *Loi 2013/1117 du 6 décembre 2013 relative à la lutte contre la fraude fiscale et la grande délinquance économique et financière*. JORF n°0284 du 7 décembre 2013 page 19941.

Prancūzijos prokuratūrų veiksmų nepriklausomumą ir pajėgumus išsamiai analizavo įvairios kovos su korupcija stebėsenos institucijos. Antai UNCAC peržiūroje nurodyta, kad prokurorai gali priimti sprendimus savo nuožiūra ir pagal savo hierarchinę padėtį jie yra atskaitingi teisingumo ministrui. UNCAC peržiūroje rekomenduojama užtikrinti jų nepriklausomumą ir analizuoti atrankinio baudžiamojo persekiojimo principą, kad būtų išvengta bet kokio politinio įsikišimo į valstybės prokurorų priimamus sprendimus⁶³. Taip pat ir EBPO paragino užtikrinti papildomas garantijas, kad būtų išsaugotas prokurorų nešališkumas⁶⁴. Atsižvelgiant į šias rekomendacijas, 2013 m. liepos mėn. iš dalies pakeistas Baudžiamojo proceso kodeksas; jame buvo aiškiai nurodyta, kad teisingumo ministras prokurorams negali duoti nurodymų dėl konkrečių bylų⁶⁵.

Nacionalinės konsultacinės komisijos žmonių teisių klausimais (*Commission nationale consultative des droits de l'homme* – CNCDH) viešai paskelbtame tyrime rekomenduojama imtis tolesnių priemonių apsaugoti valstybės prokurorų nepriklausomumą ir sustiprinti Aukščiausiąją teismų tarybą (CSM)⁶⁶. 2013 m. kovo 13 d. vyriausybė pateikė svarstyti konstitucinio įstatymo projektą, kuriuo siekiama padidinti CSM nepriklausomumą ir įgaliojimus ir valstybės prokurorų skyrimo ir drausmines procedūras prilyginti teisėjams taikomoms procedūroms⁶⁷.

Prancūzijos institucijoms, atsakingoms už korupcijos bylas, buvo gerokai apkarpytas biudžetas ir sumažintas jų darbuotojų skaičius. Pavyzdžiui, nepaisant vykdomų tyrimų svarbiose korupcijos bylose, Paryžiaus Ekonomikos ir finansų padalinio (pranc. *pôle financier*) finansų skyriai, neteko trečdaliai savo magistratų⁶⁸. 2012 m. EBPO kreipėsi į Prancūziją, kad ji skirtų pakankamai lėšų korupcijos bylų tyrimams ir persekiojimui⁶⁹. Papildomų išteklių jau skirta policijai ir JIRC Marselyje⁷⁰.

Politinių partijų finansavimas

Prancūzijoje galioja mišri politinių partijų ir rinkimų kampanijų finansavimo sistema – dalį lėšų skiria valstybė, dalį – privatusis sektorius. Partijų ir rinkimų kampanijų finansavimo taisyklės⁷¹ nustatytos 1988 m. ir vėliau iš dalies pakeistos 1990 m. ir 1995 m.⁷², taip iš dalies reaguojant į daugybę tuo metu pradėtų bylų, susijusių su rinkimų kampanijų finansavimu⁷³. GRECO atkreipė dėmesį, kad šiais teisės aktais nustatomi penki pagrindiniai principai: pirma,

63 UNCAC įgyvendinimo peržiūra (2011), Résumé analytique : rapport de la France. Viena, JT, p. 5, <http://www.unodc.org/documents/treaties/UNCAC/COSP/session4/V1186620f.pdf>.

64 3 etapo EBPO Kovos su kyšininkavimu konvencijos įgyvendinimo Prancūzijoje ataskaita, 2012 m. spalio mėn., p. 5.

65 Loi no 2013-669 du 25 juillet 2013 relative aux attributions du garde des sceaux et des magistrats du ministère public en matière de politique pénale et de mise en oeuvre de l'action publique.

66 CNCDH (2013), Avis sur l'indépendance de la justice, JORF n°0176 of 31 July 2013 [WWW] Legifrance.

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000027778844&dateTexte=&categorieLien=id>.

67 <http://www.legifrance.gouv.fr/affichLoiPreparation.do?idDocument=JORFDOLE000027174144&type=general>.

68 Association Française des magistrats instructeurs (AFMI) (2011) Les enquêtes économiques et financières sont en danger à Paris, http://www.afmi.asso.fr/com_detail.php?num=43.

69 EBPO 3 etapo EBPO Kovos su kyšininkavimu konvencijos įgyvendinimo Prancūzijoje ataskaita (2012 m.), p. 43.

70 Réunion de ministres sur l'agglomération marseillaise. Relevé de conclusions, 2012 m. rugsėjo 6 d., http://www.gouvernement.fr/sites/default/files/dossier_de_presses/09.06_releve_de_conclusions.pdf. Réunion du 22 octobre 2012 sur la lutte contre la criminalité en Corse. Relevé de conclusions, 2012 m. spalio 22 d., http://www.gouvernement.fr/sites/default/files/dossier_de_presses/10.22_releve_de_conclusions_-_reunion_sur_la_lutte_contre_la_criminalite_en_corse_-_releve_de_conclusions.pdf

71 1988 m. kovo 11 d. įstatymas Nr. 88-226 ir No. 88-227 of 11 March 1988,

<http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=LEGITEXT000006069060&dateTexte=20110106>.

72 1990 m. sausio 15 d. įstatymas Nr. 90-55 ir 1995 m. sausio 19 d. įstatymas Nr. 95-65.

73 Trečiojo vertinimo etapo GRECO (2009 m.) ataskaita dėl partijų finansavimo skaidrumo Prancūzijoje (II tema), Strasbūras, Europos Taryba, vasario 19 d., p. 36,

http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoEval3%282008%295_France_Two_EN.pdf.

kad tam tikras pareigas einantys ar renkami asmenys privalo pateikti savo turto deklaracijas; antra, nustatyta Parlamento ir prezidento rinkimų kampanijos išlaidų sumos riba; trečia, nustatyta paramos kandidatams ir partijoms viršutinė riba; ketvirta, valstybės finansinis įnašas finansuojant partijas ir padengiant kampanijų išlaidas, priklauso nuo apskaitos priežiūrą, galiausiai – padarius pažeidimą taikomos sankcijos. Partijų finansavimo kontrolė patikėta Nacionalinei rinkimams skirtų sąskaitų ir politinių partijų finansavimo komisijai (CNCCFP).

Dabartinė rinkimų ir partijų finansinio skaidrumo sistema pradėta taikyti 2011 m., atsižvelgus į tam tikras GRECO rekomendacijas⁷⁴. Rinkimų kampanijų finansavimui taikomos procedūros buvo supaprastintos; vadovaujantis naujais teisės aktais Senato rinkimai buvo vykdomi atsižvelgiant į pirmiau nurodytas taisykles. Naujoji teisinė sistema padėjo geriau išaiškinti už rinkimų kampanijų sąskaitas atsakingų apskaitininkų vaidmenį. Taip pat CNCCFP buvo suteiktos galios, prižiūrint teisėjui, sumažinti kandidatui kompensuojamą sumą, jei nustatyta pažeidimų, kurie yra mažesni nei tie, dėl kurių iš viso atsisakoma kompensuoti visos rinkimų kampanijos išlaidas. Be to, pagal neseniai priimtus teisės aktus buvo nustatyta didžiausia paramos suma, kurią per metus gali skirti privatūs asmenys (7 500 EUR visoms partijoms kartu sudėjus). CNCCFP kiekvienais metais bus pateikiamas sąrašas asmenų, kurie politinei partijai skyrė ne mažiau kaip 3 000 EUR⁷⁵.

Vis dėlto tam tikrais atžvilgiais dabartinė teisinė sistema vis dar yra nepakankama. GRECO 2011 m. atitikties ataskaitoje buvo nurodyta, kad vis dar reikia atsižvelgti į rekomendacijas dėl trečiųjų šalių veiklos, politinių partijų finansinės informacijos skaidrumo vykstant rinkimų kampanijoms, dėl partijos atstovų vaidmens, partijos nariams taikomų taisyklių ir išrinktųjų atstovų nario mokesčių⁷⁶.

Prancūzijos valdžios institucijos pripažino, kad CNCCFP pajėgumas veiksmingai prižiūrėti partijų ir rinkimų kampanijų finansavimą vis dar yra nepakankamas⁷⁷. GRECO 2011 m. atitikties ataskaitoje taip pat buvo padaryta išvada, kad CNCCFP turėjo nedaug teisinių išteklių ir ribotą prieigą prie partijų sąskaitų dokumentų. GRECO nurodė, kad CNCCFP „nepatikrina partijų išlaidų, negali pareikalauti, kad jai būtų pateikti tam tikri dokumentai ir neturi įgaliojimų patikrinti patvirtinamųjų dokumentų teisingumo arba atlikti patikrą vietoje, taip pat iškilus rimtoms abejonėms negali prašyti teisminių tyrimo tarnybų pagalbos“⁷⁸. 2013 m., praėjus dvejiems metams, GRECO dar kartą išreiškė nepasitenkinimą padėtimi, nes rekomendacijos vis dar nebuvo įgyvendintos. Dėl partijų finansavimo skaidrumo GRECO pažymėjo, kad nors padaryta nemažai planuotų teisės aktų pakeitimų, Prancūzija neištaisė pirmiau GRECO nurodytų spragų ir nuo 2011 m. nebuvo padaryta realios pažangos. Tas pat pasakytina apie CNCCFP vykdomos priežiūros didinimą⁷⁹.

74 Loi organique n° 2011-410 du 14 avril 2011, <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000023877019&dateTexte=&categorieLien=id> ir 2011 m. balandžio 14 d. įstatymas Nr. 2011-412 dėl Rinkimų kodekso nuostatų supaprastinimo ir politikos finansinio skaidrumo, <http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000023877131&dateTexte=&categorieLien=id>.

75 Loi n° 88-227 du 11 mars 1988 relative à la transparence financière de la vie politique, šį įstatymą iš dalies pakeitė loi n°2013-907 du 11 octobre 2013 - art. 15.

76 GRECO (2011 m.), trečiasis vertinimo etapas. Prancūzijos atitikties ataskaita, Strasbūras, Europos Taryba, balandžio 1 d., ypač žr. P. 10–17.

http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3%282011%291_France_EN.pdf.

77 [http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3\(2011\)1_France_EN.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3(2011)1_France_EN.pdf), p. 14.

78 Idem, p. 4.

79 Antroji Prancūzijos atitikties ataskaita; Greco RC-III (2013 m.) 3E;

http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/greco/evaluations/round3/GrecoRC3%282013%293_Second_France_EN.pdf. Ši laikina ataskaita, patvirtinta 2013 m. gruodžio mėn., paviešinta nebuvo.

3. TOLESNI VEIKSMAI

Prancūzijoje smulki korupcija problemų nekelia. Tačiau Prancūzijos politika sulaukė kaltinimų korupcija ir nepotizmu, dėl šių veikų kaltinami aukšto rango politikai ir valstybės pareigūnai. Prancūzijos valdžios institucijos pagrindines problemas pripažino ir nustatė darbotvarkę problemoms, susijusiomis su tuo, ką Vyriausybė įvardijo kaip „pasitikėjimo krizė“, spręsti. Nors Prancūzija neseniai kovai su interesų konfliktais pradėjo taikyti įstatymines priemones, problemos dėl korupcijos rizikos viešųjų pirkimų sektoriuje ir vykdant tarptautines verslo operacijas, sprendžiamos nebuvo. Partijų finansavimas vis dar yra ta sritis, kurioje didesnę sąžiningumą užtikrinti labai padėtų tobulėsi teisės aktai.

Daugiau dėmesio reikia skirti šiems klausimams:

- išsamiam vertinimui, skirtam nustatyti konkrečią riziką vietos lygmeniu ir nustatyti prioritetus dėl kovos su korupcija priemonių **viešųjų pirkimų** srityje. Reikia tęsti reformas, susijusias su **valstybės pareigūnų** turto ir interesų konfliktų deklaravimu;
- teisės aktų dėl **kyšininkavimo užsienyje** tobulinimui, įskaitant taisykles dėl abipusio baudžiamumo ir jurisdikcijos, kaip nurodyta EBPO, GRECO ir UNCAC rekomendacijose; kyšininkavimo užsienyje bylų tyrimų ir baudžiamojo persekiojimo veiksmingumo didinimui;
- teisės aktų įgyvendinimo stebėsenai, siekiant apsaugoti **prokurorų veiksmų nepriklausomumą** ir tęsti pastangas jų nepriklausomumą dar labiau įtvirtinti įstatymais; vertinimui, ar tam, kad korupcijos bylose būtų galima vykdyti tyrimus, persekiojimą ir priimti sprendimus, reikia papildomų išteklių;
- atsižvelgti į GRECO rekomendacijas dėl **partijų finansavimo**, susijusias su trečiųjų asmenų veikla, finansinės informacijos skaidrumu rinkimų kampanijų metu, partijų atstovų vaidmens ir taisyklių dėl valdančiųjų partijos narių ir išrinktųjų atstovų nario mokesčių; sustiprinti Nacionalinės rinkimams skirtų sąskaitų ir politinių partijų finansavimo komisijos priežiūros funkciją ir pajėgumus.